

ISSN: 2583-9446 (O)

ਅਰਮਾਨ

*An International Multidisciplinary,
Peer-Reviewed & Indexed Punjabi Language
Online Research Journal*

DOI Prefix: 10.64119

Journal Impact Factor
SIIFI (2025): 5.427

ਸਾਲ- 4

ਅੰਕ- 3

ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2026

Volume-4

Issue-3

July-September 2026

ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਤਿਮਾਹੀ ਰਿਸਰਚ ਜਰਨਲ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ (Editor-in-Chief)

ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ

Website: www.armaan.org.in

E-Mail id: editor@armaan.org.in

-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ (Publisher)-

Estd.2008

ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਕਾਲਜ

ਸੀ.ਸੀ. ਹੈਡ, ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ (ਰਾਜ.)-335022

Website: www.ghscollege.ac.in E-Mail id: principal@ghscollege.ac.in

ਅਰਮਾਨ (ARMAAN)

ਸਾਲ-4 ਅੰਕ-3 {ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2026}

ਤਤਕਰਾ

ਲੜੀ	ਪੇਪਰ ਆਈ.ਡੀ.	ਪੇਜ ਪੱਤਰ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ	ਕਰਤਾ	ਪੰਨਾ ਨੰ.
		ਮੇਰੇ ਅਰਮਾਨ...	ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ	I
1	ARMN040301	ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਦਾ ਮਹਿਰਮ: 'ਮੈਂ ਨਾਰੀ ਸਭ ਤੂੰ'	ਡਾ. ਲਖਵੀਰ ਲੈਸ਼ੀਆ	01-06
2	ARMN040302	ਅਜੋਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗ਼ਜ਼ਲਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਸਰੋਕਾਰ	ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ	07-11
3	ARMN040303	ਸੁਫੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ: ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਸੁਨੇਹਾ	ਡਾ. ਅਨੁਰਾਧਾ	12-16
4	ARMN040304	ਦਰਸ਼ਨ ਬੁੱਟਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਧੁਨੀਆਂ	ਡਾ. ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ	17-22
5	ARMN040305	ਪੰਜਾਬੀ ਰਹਿਤਲ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੀ ਕਾਵਿ-ਪੁਸਤਕ: ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ	ਡਾ. ਗੁਰਪਿਆਨ ਸਿੰਘ	23-27
6	ARMN040306	ਬੁਰਜੁਆਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਲੇਤਾਰੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਦਾਸਤਾ: 'ਨੌ ਮਣ ਲੱਕੜਾਂ'	ਰਾਣੀ ਦੇਵੀ	28-32
7	ARMN040307	ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰ ਅਤੇ ਮਲਵਈ ਕਵੀਸ਼ਰੀ: ਬਦਲਦੇ ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ	ਮਿੱਠੂ ਰਾਮ, ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ	33-37
8	ARMN040308	ਅਜਾਇਬ ਕਮਲ ਦੇ ਕਾਵਿ-ਨਾਟਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ	ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	38-42
9	ARMN040309	ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਕੁੱਤਿਆਂ ਵਾਲੇ ਸਰਦਾਰ' ਦਾ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ	ਬਬਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਕਿਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ	43-47
10	ARMN040310	ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਦੇ ਮੂਲ ਕਾਰਨ	ਡਾ. ਨਿਰਮਲਾ ਰਾਣੀ	48-52
11	ARMN040311	ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਸੰਗਕਤਾ	ਡਾ. ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ	53-56
12	ARMN040312	ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਵਲ 'ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 5 'ਤੇ': ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ	ਡਾ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ	57-61
13	ARMN040313	ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਕਟ: ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ	ਪ੍ਰੋ. ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ	62-67
14	ARMN040314	ਪੰਜਾਬੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਨਾਬਰੀ ਦਾ ਬਿਰਤਾਂਤ: ਨਾਵਲ 'ਮਹਾਂਬਲੀ ਸੂਰਾ'	ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ	68-72
15	ARMN040315	ਅਜੋਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਚੇਤਨਾ: ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਯਸ਼ੋਧਰਾ' ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ	ਡਾ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ	73-78
16	ARMN040316	ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਵਲ ਦੇ ਨਾਰੀ ਪਾਤਰ : ਬਦਲਦੇ ਸੰਦਰਭ	ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ	79-85
17	ARMN040317	ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪਾਠਾਤਮਕ ਪ੍ਰਵਚਨ ਵਿੱਚ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ-ਮਾਡਲ	ਡਾ. ਸੁਖਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ	86-91
18	ARMN040318	ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ: ਜਨਮ, ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤਮਾਨ	ਗੁਰਲਾਲ ਸਿੰਘ	92-100
19	ARMN040319	ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਬਦਲਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ	ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ	101-107
20	ARMN040320	'ਢਾਹਵਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਿੰਗਰੇ' ਅਤੇ 'ਸਤਲੁਜ ਵਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ' ਨਾਵਲ: ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ	ਡਾ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ	108-111
21	ARMN040321	ਜੰਗ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵੇਦਨਮਈ ਹੂਕ ਦਾ ਕਾਵਿ-ਨਾਟ: ਉਡੀਕਾਂ	ਡਾ. ਚੰਦਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	112-115
22	ARMN040322	ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਫ਼ਰ, ਸਥਾਪਨਾ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼	ਡਾ. ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ	116-120
23	ARMN040323	ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਬਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨ	ਸਿਮਰਜੀਤ ਕੌਰ	121-128
24	ARMN040324	ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ	ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ	129-133

ਮੇਰੇ ਅਰਮਾਨ...

ਪਿਆਰੇ ਪਾਠਕੋ,

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ, ਗਿਆਨ-ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਉੱਨਤੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧੁਰੀ ਉਸ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਮਰੱਥਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਕਾਲੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਉੱਚ-ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ 'ਪੇਪਰ ਲੀਕ' ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਮਹਿਜ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਸਾਧਾਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਾਕਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੱਖਾਂ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਾਲਾਂ-ਬੱਧੀ ਮਿਹਨਤ, ਸੁਪਨਿਆਂ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਵਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਗ਼ੈਰ-ਨੈਤਿਕ ਰੁਝਾਨ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤੰਤਰ ਦਾ ਗ਼ਲਬਾ ਕਾਇਮ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਹੋਣਹਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਘੋਰ ਬੇਗ਼ਾਨਗੀ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਿਸ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੇ ਨਵੀਨ ਖੋਜ, ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਅਦਾਲਤੀ ਚੱਕਰਾਂ, ਰੋਸ-ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਅਤੇ ਡੂੰਘੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਵਿੱਚ ਅਜਾਈਂ ਜ਼ਾਇਆ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਮੁੱਚੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਪੂੰਜੀ ਦਾ ਨਾ-ਪੂਰਨਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਫ਼ੌਰੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕਠੋਰ ਜਵਾਬਦੇਹੀ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਸੂਚਨਾ-ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਆਧਾਰਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਪਦੰਡ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ, ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਹਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਘਾਣ ਰੋਕ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਗਿਆਨ-ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਉਸਾਰੂ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਸੇ ਸੁਰਿਰਦ ਸੋਚ, ਮਿਆਰੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ 'ਅਰਮਾਨ' ਦਾ ਨਵਾਂ ਅੰਕ (ਜੁਲਾਈ-ਸਤੰਬਰ 2026) ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਅਥਾਹ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮੰਚ (ਪਲੇਟਫਾਰਮ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਪੂਰਨ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਗਿਆਨ ਦੇ ਪਾਸਾਰ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਵੇ। ਇਸੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅੰਕ ਦੇ ਹਰੇਕ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ DOI (Digital Object Identifier) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਡਿਜੀਟਲ ਪਛਾਣ ਜਰਨਲ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ, ਖੋਜ-ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸਥਾਈ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਪੱਧਰੀ ਡਿਜੀਟਲ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੁਦ੍ਰਿੜ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਨਵੇਂ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਿੰਨ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੱਧਕਾਲੀ ਸੂਫ਼ੀ ਤੇ ਭਗਤੀ ਕਾਵਿ-ਚਿੰਤਨ, ਨਾਮਧਾਰੀ ਤੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਸੰਗ, ਆਧੁਨਿਕ ਕਵਿਤਾ, ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਨਾਵਲ ਵਿਚਲੀ ਨਾਰੀ-ਚੇਤਨਾ, ਜਮਾਤੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਕਟ, ਪਰਵਾਸੀ ਜੀਵਨ, ਲੋਕ-ਖੇਡਾਂ, ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਅਤੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਵਰਗੇ ਅਹਿਮ ਵਿਸ਼ੇ ਇਸ ਅੰਕ ਦੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਮੀਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਸਮੂਹ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨਾਂ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਖੋਜ-ਕਾਰਜ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਇਸ ਅੰਕ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਬੌਧਿਕ ਅੰਤਰਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਦਾ ਲਾਗੂ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਸੁਝਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਡਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੋਰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਬਣੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਊਰਜਾ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਾਈਂ ਜਾਣ ਦੀ ਥਾਂ ਗਿਆਨ, ਖੋਜ, ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ-ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲੱਗੇ। ਇਸੇ ਆਸ ਅਤੇ ਉਸਾਰੂ ਚਿੰਤਨ ਨਾਲ 'ਅਰਮਾਨ' ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ।

ਸ਼ੁੱਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਸਹਿਤ।

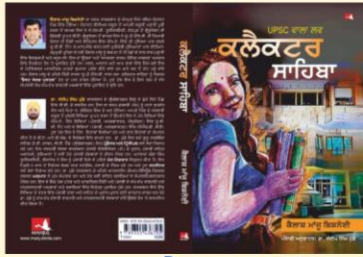
ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ

ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ

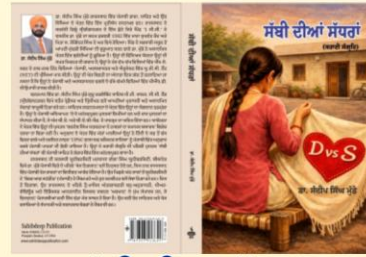
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ, ਅਰਮਾਨ

ਮਿਤੀ: 5 ਸਤੰਬਰ 2026

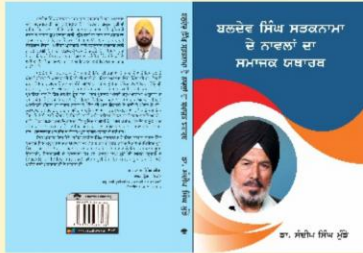
ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ

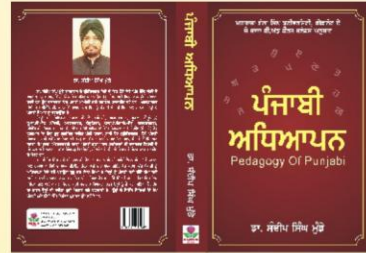
UPSC ਵਾਲਾ ਲਵ ਕਲੈਕਟਰ ਸਾਹਿਬਾ (ਨਾਵਲ)
(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਸੱਬੀ ਦੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ
(ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

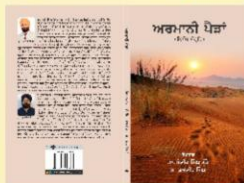

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੜਕਨਾਮਾ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਕ ਯਥਾਰਥ
(ਆਲੋਚਨਾ ਪੁਸਤਕ)

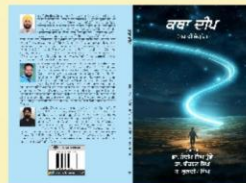

ਪੰਜਾਬੀ ਅਧਿਆਪਨ
(ਅਧਿਆਪਨ)

ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਕਲਮ ਤੋਂ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ

ਅਰਮਾਨੀ ਪੈੜਾਂ
(ਨਿਬੰਧ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਕਥਾ ਦੀਪ
(ਕਹਾਣੀ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਮੱਧ-ਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ ਲਹਿਰਾਂ
(ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਕਾਵਿ ਉਡਾਰੀ
(ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ
(Approved by NCTE & Govt. of Raj. and Affiliated to MGSU, Bikaner)

ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਪੀਜੀ ਕਾਲਜ
(Approved by Govt. of Raj. and Affiliated to MGSU, Bikaner)

ਸੀ.ਸੀ. ਹੈਡ, ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ (ਰਾਜ.)-335022

Ph.D (Punjabi)

MA (Geography)

MA (Pol.Sc.)

MA (Punjabi)

BA (All Subjects)

B.Ed.

Dr. Ikhvinder Singh
(Principal, BEd College)
MO: 94136-28575

Sh. Darshan Singh
(Asst. Prof., BEd College)
MO: 94137-83797

Sh. Sharanjeet Singh
(Asst. Prof., BEd College)
MO: 94136-95135

Dr. Sandeep Singh Munday
(Principal, PG College)
MO: 94136-52646